

§ 111 Framtidskommission

MARIANNE KRONBÄCK:

Fru ordförande och kyrkomötesdeltagare! Jag talar för utskottet som föreslår att kyrkomötet beslutar att avslå motion 2013:5 Framtidskommission.

Vid behandlingen menade utskottet att det som motionären efterfrågar redan pågår. Skrivelsen Verksamhet och ekonomi för den nationella nivån åren 2014–16 redogör för kyrkostyrelsens kommande arbete, där det framgår att utmaningarna är mångdimensionella, teologiska, organisatoriska, ekonomiska, politiska och pedagogiska. Utskottet hade också en liknande motion vid kyrkomötet 2011 som avslogs.

LARS-IVAR ERICSON:

Fru ordförande och kyrkomötesledamöter! Den 14 mars i år skriver vår ärkebiskop i sin blogg en kommentar till Kyrkans tidnings artikel om behovet av en kyrkans framtidskommission. Jag tar mig friheten att citera honom: ”Ett klokt förslag med det spridda beslutsfattande som vi har i Svenska kyrkan så krävs nya tag för att beslut inte ska bli splittrade och dåligt underbyggda. Det finns få långsiktigt brett sammansatta gemenskaper som ansvarsfullt funderar över framtiden. Kyrkans tidning har öppnat en fråga som behöver konkretiseras.” Jag kan som motionär konstatera att min motion har stöd både från ärkebiskopen och Kyrkans tidning, och jag antar att här i salen sitter flera som instämmer i motionens syfte. Jag tar mig därför friheten att yrka bifall till motionen trots att utskottet genom utförliga formuleringar motiverat sitt avslag.

Jag gör detta i en situation, där jag som anställd i kyrkan ofta möter medarbetare som känner oro och rädsla inför framtiden. Jag har som kyrkoherde den senaste månaden fått bevilja många utträdesansökningar. När jag har kontaktat de som har velat utträda har svaren varierat mellan ekonomiska skäl och ointresse för kyrkan. Medlemstappet är en stor framtidsutmaning. En annan stor utmaning är befolkningsomflyttningen. Nu går flyttlassen mot storstäderna. Landsbygd och glesbygd avfolkas. Vad gör kyrkan för att de som trotsar den här trenden och vill bo kvar på landsbygden? Vad händer i städerna, hur tar kyrkan emot flyttströmmen? Hur möter kyrkan en alltmer åldrande befolkning? Raden av utmaningar är stor.

När det gäller tillsättningen av framtidskommissionen har vi en förebild i vår nuvarande regering. I november 2011 tillsattes en sådan framtidskommission med syftet att identifiera de kommande samhällsutmaningar som väntar Sverige. Eftersom kyrkan är en viktig del av samhället gäller många av de här utmaningarna också för kyrkan. Det finns många områden där vi kan hämta kloka personer som kan hjälpa oss att forma framtidens kyrka – teologi, kyrkohistoria, ekologi, miljö, samhällsansvar, politik, ekonomi, demografi, näringsliv.

Det är faktiskt så att vi inom en snar framtid kan tvingas till drastiska nedskärningar och förändringar inom kyrkan. Men, kära vänner, låt oss förebygga detta genom en framtidskommission. Helt enkelt, tänk efter före! Det är mycket som behöver göras inom en snar framtid, annars kanske vi står här om några år och istället behöver tillsätta en haverikommission.

Bifall till motionen.

BERIT SIMONSSON:

Fru ordförande! Jag har inget yrkande. En ansvarsfull företagsledare hade, om det gällt ett värdefullt företag, för länge sedan tillsatt en kris- och framtidskommission. Motionären beskriver i motion 2013:5 utmaningar som möter Svenska

kyrkan idag – sjunkande medlemstal, sämre ekonomi, oro och rädsla som anställda och frivilliga kan känna med tanke på den negativa utvecklingen. En oro behöver ju inte i alla avseenden vara negativ. Vi får väl också tro att det är Guds ande som själv väcker den här oron, och som titeln en gång var på ett herdabrev från Göteborgs stift så kan kris leda till Kristus. Det får vi väl fortfarande tro.

Motionären efterlyser och talar om de många goda krafter som skulle kunna vara med och bidra. Samtidigt som många siffror och tendenser pekar nedåt finns det också inom Svenska kyrkan flera olika sammanhang där trenden är den motsatta. Det finns församlingar, jag tror vi vet det, inom Svenska kyrkan som samlar stora skaror varje söndag. Där finns mycket inspiration att hämta, men det märkliga intrycket är att Svenska kyrkan inte så gärna tillgodogör sig dessa erfarenheter. Det finns också flera inomkyrkliga rörelser, och jag avser då de historiska och nutida väckelse- och förnyelserörelserna, med stora deltagarantal, stora gemensamma samlingar, deltagarantal ökar år efter år, frivillighet och engagemang ökar, barn och unga ökar. Det handlar om tiotusentals icke-arvoderade människor som satsar värdefulla semesterveckor varje sommar. I de sammanhangen finns också inspiration att hämta, men lika märkligt är att intrycket består – Svenska kyrkan vill inte så gärna tillgodogöra sig dessa erfarenheter heller. Alla goda krafter behövs, och jag har en förhoppning om att alla aktörer som är angelägna om Svenska kyrkans bästa blir involverade i en sådan kommande kris-, haveri- eller framtidskommission – vilket det nu skulle bli.

ÄRKEBISKOP ANDERS WEJRYD:

Jag har varit gisslan när det gäller vegetarisk mat, och nu är jag gisslan i den här frågan också. Jag tycker att det är viktigt att prata om framtiden. Det finns en sorts självspäkning i den här organisationen, ”att inte kan väl vi”, och dessutom finns det tydligen också ett sätt att skaffa sig poäng genom att tala om hur dålig kyrkan är. Många glömmer hur andra medlemsorganisationer tappat oändligt många medlemmar och hur mycket stadigare vi står, även om vi har en svår situation. Vi behöver tala om framtiden med hopp. Jag trodde att regeringens framtidskommission på något vis skulle kunna påverka vårt samtal mer. Den har inte gett så väldigt god efterklang, än så länge. Den kommer liksom inte in i systemen. Jag ville att man skulle fundera kring det här med framtidskommission, om hur man skulle kunna konkretisera det på något bra sätt. Hittills har jag inte sett något.

Jag tycker dock att vi ska fortsätta att fundera över hur vi bättre kan hantera framtidsutmaningarna, hur vi tänker på lång sikt. Jag kan väl tänka som så att de, som är anställda i kyrkan och kanske biskopsmötet och grupper som sitter länge, jobbar med de här frågorna hela tiden. Men vi måste också hitta andra sätt där andra känner sig indragna under längre tid. Där tror jag att vi har en outnyttjad potential i våra beslutande organ. Det borde gå att prata mer positivt, mer långsiktigt om frågorna där. Vi är ju med i kyrkan därför att vi gläds över att vi har fått möta Frälsaren och vi vill ju att fler ska göra det. Det måste gå att tala om det på ett positivt sätt i de organ vi har för att vi ska kunna rusta oss bättre.

LARS-IVAR ERICSON:

Fru ordförande och ledamöter! Man kan ju se framtiden på olika sätt. Man kan se framtiden som ett hot eller som en möjlighet. Oavsett hur vi ser på framtiden så är det ju viktigt att analysera behoven och skapa förutsättningar för förändringar i rätt riktning. Jag läser igenom utskottsbetänkandet och tänker på ett av mina favoritcitrat från latinet, ”ut desint vires tamen est laudanda voluntas” och det

betyder "även om krafterna fattas, så är dock den goda viljan berömvärd". Var finns då kraften? Naturligtvis hos er, högt värderade kyrkomötesledamöter. Det är ni som kan bifalla motionen, och då har ni medverkat till att hjälpa kyrkan inför kommande utmaningar och påverkat så att ett spännande förändrings- och förnyelsearbete kan komma igen.

DAG SANDAHL:

Fru ordförande! Ingenting skrämmer mig så mycket som när Anders Wejryd talar om hoppet. Inte för att det är fel, men därför att det är fel tillfälle. Talar man mycket om de kristnas hopp och att ni inte får gnälla, då blir ju slutsatsen att nu gäller det att hålla käften och inte berätta om hur det faktiskt är.

Jag är snart pensionär, jag har nu lysande semesterdagar. Jag är varje söndag tveksam om vart man kan gå i kyrkan. Det är så illa uselt där jag hamnar. Det är med ren självövertvinnelse jag går dit. Jag går oftast efter kommunionen för att slippa säga något till prästen som antingen är lögnaktigt eller oförskämt. Anders, det är mycket värre i Svenska kyrkans vardag och söndag än vad vi vågar tillstå. Siffrorna pekar på ett enda håll. Finns det ett utrymme att vara både gnällig och konstruktiv? Vi ska tappa en miljon medlemmar; jag är emot det. Jag vill att de ska vara kvar, men jag undrar vad gör Svenska kyrkan för att behålla sitt folk? Inte bara de som inte har någon tro alls, utan de som har väldigt mycket tro. Erik Petrén, som vi begravde i lördags, brukade säga, Svenska kyrkan har alltid haft svårare med de som tror för mycket än de som tror för litet.

De som tror, tror på Jesus som Guds son, har det just nu trångt i Svenska kyrkan. Att säga att det är ett hoppfullt perspektiv, tror inte jag. Jag tror att det är rejält katastrofalt, och jag tror att många här, mellan skål och vägg eller i mörkrets timmar, erkänner det för varandra, och då ska kyrkomötet också kunna tala om det. Det är ett allvarligt läge vi står i. Jag är ju ändå inte så uppgiven, jag har ju varit församlingspräst hela mitt liv, och försökt tycka att det var meningsfullt och lyckats tycka att det var väldigt mycket meningsfullt också. Jag har ju sett det som en präst ska se, vuxna män börjar praktisera kristen tro, för det brukar vara testet som visar om kyrkan lever, säger Karl Rahner. Biskopen i Växjö var på vår oktoberfest och sade att det var väldigt mycket män som var på plats och drack pilsner, och det var det, Gud förlåte eller Gud välsigne. Kan man alltså hålla den där teologiska hållningen som heter realutopism så blir jag gladare än om vi är hoppfulla. Alltså, realistisk analys real och en obändig vilja att se det som ännu icke finns. Realutopin är den vi skulle kunna arbeta med tillsammans för att hitta den framtid som Gud möjligtvis ger oss, om vi inte är på väg in i den existens som heter tillspillogivning, för så kan det ju också vara, att nu är det kört med kristen tro i norra Europa och den flyttar någon annanstans.

MARGIT BORGSTRÖM:

Ja, det tände till litet inom mig när jag hörde det här nu, både från Anders Wejryd och Dag Sandahl. Det är fantastiskt vilken möjlighet Svenska kyrkan har. Många gånger har jag suttit i en kyrka och gråtit för att det är så litet folk där. Vad är det som gör att inte folk vill komma till kyrkan? Jag tror att det ofta är så att vi inte på ett mycket klart sätt förkunnar evangeliet och på ett klart sätt säger vem Jesus är, att människor behöver en omvändelse för att komma till en tro och ett verkligt liv med Jesus. Det livet är så fantastiskt. När jag var 21 år var det som om en rullgardin rullades upp för mina ögon, och jag såg livet i ett helt nytt perspektiv. Hela jag blev förändrad.

Jag ser ofta massor med ungdomar i andra kyrkor, och det är frikyrkorna, där de är fullt aktiva i lovprisning, lovsång och aktiva i möten på ett sådant underbart sätt. Var är detta i Svenska kyrkan? Vi behöver verkligen en förnyelse, en tro på att Jesus kan förändra människor och göra någonting nytt. Det är den enda räddningen för vår kyrka, den enda räddningen för att vi ska överleva är att en levande Jesus predikas på ett sådant sätt så att människor får ett hopp.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 147.